

Wolfgang WITTSTOCK

O PERSONALITATE CARE DĂINUIE ÎN MEMORIA COLECTIVĂ A SAȘILOR BRAȘOVENI

Înainte de toate, doresc să vă mărturisesc, atât în numele Forumului Democrat al Germanilor din Județul Brașov, cât și în nume personal, o dublă satisfacție, un dublu prilej de bucurie. În primul rând, salut inițiativa celor care au avut ideea organizării acestui simpozion, dedicat unei personalități importante a comunității sașilor brașoveni. În al doilea rând, doresc să arăt că pentru noi, Forumul German, colaborarea cu Muzeul „Casa Mureșenilor”, ocazionată de pregătirea acestei manifestări culturale-științifice, constituie o premieră. Sper că va fi un început bun ce-și va găsi replici la fel de reușite și în viitor.

În privința personalității pe care o comemorăm astăzi, doresc să arăt că, pe la sfârșitul anilor '50, copil fiind, l-am cunoscut personal pe Heinrich Wachner. Acest lucru s-a întâmplat în satul Vulcan, aflat la 16 km depărtare de Brașov. Acolo, într-un cămin de pensionari (azi casă de odihnă) al Bisericii Evanghelice C. A. din România, Heinrich Wachner și-a petrecut ultimii ani de viață, iar pe aceeași stradă, foarte aproape, familia mea are o casă, unde ne petreceam de regulă vacanțele de vară. Cum a ajuns Heinrich Wachner să-și petreacă sfârșitul vieții la Vulcan? În anul 1952, în primele zile ale lunii mai, aproximativ 2000 de locuitori ai Brașovului și ai comunelor învecinate, în marea lor majoritate sași, dar și români, maghiari și evrei, au fost evacuați, fiind somați de către autorități să-și părăsească casele în termen de trei zile și stabilindu-li-se domiciliu obligatoriu în localități precum Dumbrăveni, Reghin, Sfântu Gheorghe, Covasna, Târgu Secuiesc etc. Familia profesorului Wachner a fost evacuată și ea, trăind câțiva ani la Racoș. La momentul evacuării, Wachner împlinise deja 74 de ani, fiind pensionar. După acești ani foarte grei, după ridicarea domiciliului obligatoriu, familia Wachner s-a stabilit la Vulcan, neputând să se întoarcă la Brașov. (În anul 2006 a apărut un volum cu mărturiile ale evacuaților anului 1952 din Țara Bârsei, care cuprinde și amintiri ale soției și ale fiicei lui Heinrich Wachner.)

Personalitatea profesorului de geografie Heinrich Wachner dăinuie în memoria colectivă a sașilor brașoveni în special datorită cărții sale *Kronstädter Heimat- und Wanderbuch* (titlu greu de tradus, cu aproximație *Cartea brașoveană de cunoaștere a ținutului natal și de drumeție*), apărută în anul 1934. Nu exagerez și sper să nu comit o blasfemie spunând că nu puțini brașoveni țin la această carte aproape tot atât de mult ca și la Sfânta Scriptură. Personal am consultat de nenumărate ori această carte, pregătindu-mi drumețiile din împrejurimile Brașovului sau documentându-mă, în calitate de ziarist, pentru diverse materiale de presă. Exemplarul pe care îl posed provine din biblioteca mamei mele, doctorița Thea Wittstock (născută Depner), care, în rând cu tinerii brașoveni din prima jumătate a secolului trecut, iubea natura, iubea împrejurimile Brașovului, dovadă fiind legitimațiile ei de membru al Societății Carpatine Ardelene a Turiștilor (Siebenbürgischer Karpatenverein – S. K. V.), înființată în anul 1880, și al Asociației Brașovene de Schi (Kronstädter Skiverein), înființată în anul 1905, legitimații pe care le păstrez ca documente edificatoare privind istoria bogată și frumoasă a turismului brașovean.

Când a fost tipărită cartea *Kronstädter Heimat- und Wanderbuch*, la insistența autorului au fost legate două exemplare în mod special, intercalându-se după fiecare filă tipărită câte o filă albă. Într-unul din aceste exemplare, cel pe care îl vedeți aici în mâna mea, Wachner a notat, până la evacuare, multe corecturi și completări, care ar trebui luate în considerare cu ocazia unei eventuale retipăriri sau traduceri a lucrării. Probabil că, în momentul evacuării, Heinrich Wachner a fost nevoit să se despărță de cele două exemplare de autor ale lucrării *Kronstädter Heimat- und Wanderbuch*.

Unul, cel cu notițele sale, a ajuns în posesia droghistului Julius Teutsch, în perioada interbelică reprezentant de frunte al Societății Carpatine Ardelene a Turiștilor, iar apoi în biblioteca regretatului Curt Liviu Munthiu, în tinerețe un pasionat alpinist și speolog, cunoscut printre specialiști drept un deosebit de iscusit restaurator al Muzeului Județean de Istorie Brașov. Văduva acestuia, doamna Felicia Munthiu, ne-a pus la dispoziție cu generozitate această carte deosebită, care va fi donată arhivei Bisericii Evanghelice C. A. Brașov (Biserica Neagră). Nu trebuie uitat că Heinrich Wachner, în calitate de profesor de geografie al Liceului „Johannes Honterus”, liceu confesional până la reforma învățământului din anul 1948, a fost salariatul acestei parohii.

Cel de-al doilea exemplar cu pagini albe intercalate al cărții, nefolosit de autor, a fost predat de acesta unui urmaș de-al său la catedra de geografie a liceului german din Brașov, profesorul Kurt Philippi (1913-2004), care l-a completat cu unele observații prilejuite de drumețiile sale în împrejurimile Brașovului. Și acest volum va fi predat arhivei Bisericii Evanghelice C. A. Brașov.

Închei, salutând încă odată organizarea acestui eveniment, căruia îi doresc mult succes.